

ODŁĄCZYĆ (60) *vb pf*

W inf -łącz- (15), -łącz- (4); -łącz- *WujJudConf, GostGosp, SarnStat*; -łącz- : -łącz- *Calag* (2:1).

◊ *W imp* -łącz- (5), -łącz- (1) *LubPs*. ◊ *W pozostałych formach* -łącz-.

o jasne.

inf odłączyć (19). ◊ *fut 1 sg* odłączę (2). ◊ *2 sg* odłączysz (4). ◊ *3 sg* odłączy (7). ◊ *3 pl* odłączą (2). ◊ *praet 2 sg m* -ś odłączył (1). ◊ *3 sg m* odłączył (7). ◊ *3 pl m pers* odłączyli (4). *subst* odłączyły (1). ◊ *plusq 3 sg m* był odłączył (2). ◊ *imp 2 sg* odłącz, odłącz (2). ◊ *2 pl* odłączcie (4). ◊ *con 2 sg m* byś odłączył (1). ◊ *3 sg m* by odłączył (1) *LubPs*, by odłączył (1) *ActReg*. ◊ *impers praet* odłącz(o)no (1). ◊ *con* by odłącz(o)no (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI i XVIII w.

1. *Sprawić, aby ktoś lub coś nie było razem: separare Vulg, PolAnt, Mącz, Calag; segregare Vulg, Calag; dividere Vulg; abalienare, alienare, avellere, discernere, discriminare, disiungere, distinguere, distrahere, distribuere, divellere, excerpere a. eximere numero, facere discrimen, notare a. ponere in discrimine, reponere, secernere, seiungere, semovere, seponere, summovere Calag; abgregere Calep* (24) : Abhalten. Odwabić/ odłączyć. Alienare, abalienare. *Calag* 3a, 6a, 534b; Abgrego – Odłączijcz. *Calep* 4b.

Przen (4) : Vera a falsis separare, Odłączyć/ odfądzić. *Mącz* 280d.

odłączyć co (2): Bo ponieważ/ iáko známienié (on sławny) Wymowcá mowi/ kázda rzecz z máteriey á ze słow wiąże fię: ták/ że ieflibyś máteriá odiał/ niebędá fie mieć słowá ná czym fádzić: á zás máteria niemoże mieć obiáśnienia/ ieflibyś słowá odłączył *ModrzBazBud* 116. *Cf odłączyć co od czego*.

odłączyć co od czego (1): á odłączyłli drogá rzecz od niczemney/ będziez iáko vftá moie [tj. zostaniesz moim (bożym) prorokiem]. *Leop Ier* 15/19.

a) Prawdopodobnie: Potraktować jako abstrakcję [co od czego] (1) : Przydzie thedy odłączyć piękność od wízelákiey íprośności flepego ímyłtu *GórnDworz Mm2*.

a. Sprawić, aby ktoś nie przebywał razem z kimś; stworzyć osobne grupy [w tym: kogo, co (żywotne)] (15) (16) : A gdy fię niektórzy zátwardzáli/ y nie wierzyli/ zlorzecząc drogę Bożą przed póspółtstwem; odftápiwfiy od nich/ odłączył vcznie *WujNT Act* 19/9, s. 108.

odłączyć od kogo, od czego (żywotne) (11): *BielŻyw* 70; *Leop Ps* 16/14; Ten [Jabal] też odłączył napirwey kozy od owiec *BielKron* 4v; *OrzQuin* V4v; O wiezniach tych widzę zeby rad Im Pan Kanclerz od Arcyxiążęcia odłączył *ActReg* 95; *WujNT* Xxxxxv; *SkarKaz* 6b. *Cf Zwroty*.

odłączyć z czego (1): *LubPs* D4 marg *cf W przen*.

Zwroty: »daleko odłączyć [od kogo]« (1): Dálekoś odłączył [Longe fecisti] znáioime moie odemnie *Leop Ps* 87/9.

»odłączyć jedne od drugich« = *separare ab invicem PolAnt, Vulg* (2): *BibRadz Matth* 25/32; y będą zgromádzone przedén wízytki narody/ y odłączy ie iedne od drugich/ iáko páłterz odłącza owce od kozłow *WujNT Matth* 25/32.

»odłączyć od społeczności« (1): *LubPs* D4 *cf W przen*.

W przen (3) : Odłącz tve mále łtadeczko od złych łpołeczności (*marg*) Proźbá áby Pan łwe wierne odłączył z owczarniey párfzywych owiec. (—) *LubPs* D4; Tedy Anyołowie vczynią [...] rozdział: odłączą czarne od białych/ y białe owce ná práwicy/ czarne kozły ná lewicy poštáwią *SkarKaz* 6b.

Przen: O kontakcie człowieka z Bogiem [od kogo] (2) : Powiedał teź że nic richley człowieka od Boga nieodłączy iedno żądza cielefna. *BielŻyw* 39.

Zwrot: »daleko odłączyć« (1): *RejZwierc* 263v cf *Szereg*.

Szereg: »rozwieść a odłączyć« (1): iż złości náłze [...] rozwiodył nas z nim [*Panem*]/ á dáleko nas odłączyły od niego *RejZwierc* 263v.

2. Sprawić, aby ktoś przestał należeć do jakiejś jedności (7) :

a. O jedności religijnej; separare *PolAnt* [kogo, co] (5) : Toć łą włafnie łłowá Ireneufowe do Viktorá Papieža Rzymfkiego/ ktory niemáłá część Kościoła Bożego chciał odłączyć/ dla tego/ że fie z infzymi około Świętá Wielkonocne⁸⁰ záchowánia zgodzić niechćieli *WujJud* 194; *WujJudConf* 139v.

odłączyć od kogo, od czego (3): Iuź fie nie nie łtáray choćby cie od inych boźnic odłączono/ iużeš w łpołeczności miłofnikow Páńfkich. *RejPos* 139v; A gdy vsłyszeli on zakon/ odłączyli (onę) wřzytkę miełzáninę (*marg*) To ielt wřzytki narody połtronne ktorzy fie przyłączyli do Izráelitow á przyłzli z nimi zwięzienia. (—) od Izráelá. *BudBib* 2.*Esd*r 13/3; *CzechRozm* 230v.

Zwroty: »od kościelnej jedności odłączyć«: [Cf 4. *Zwrot*.]

»klątwą odłączyć«: [Cf 4.]

Szereg: »odłączyć i oderwać«: [Cf 4.]

b. O jedności politycznej (2) :

odłączyć co (1): Opole odłączono. *BielKron* Mmmm.

odłączyć od czego (1): *SarnStat* 1038 cf *W połączeniu szeregowym*.

W połączeniu szeregowym (1): iáko nam y Antecełforom náłzym we wřzyłfłkim [!] od Królestwá vblizyć/ odłączyć/ oddzielić/ y oddálic niegodziło: ták teź y w nieiákiéy części tych dóbr komu tę prerogátywę ku krzywdzie Praw y włafności Królestwá dáć áni oddálic nieprzyłtało. *SarnStat* 1038.

3. Wybrać dla jakiegoś celu; segregare *Vulg*, *PolAnt*; *separare* *Vulg* [kogo, co] (17) : odłączył trzy miáłtá we śrzodku ziemie/ kthorác Pan Bog twoy da w dzierzáwę *Leop Deut* 19/2; *BudBib Ps* 4/3 [4].

odłączyć od kogo, od czego (5): *BibRadz* I 2a *marg*; łłuchay tey rozności/ ktorą Pan powiedáć raczy/ między tymi co wedle łwiátá chodzą/ á między tymi ktore łobie przebráć á od łwiátá zezwolić raczył/ iż ten dáł znák ná tych ktorzy nie łą iego/ á to ci/ ktorzy łwiátu pochlebuiąc będą przeládowác wierne iego/ [...] á ia [*mówi Pan*] was odłączę od nich. *RejPos* 335v, 206v. Cf »od świata odłączyć«.

odłączyć ku czemu (2): Odłączcie mi Száwłá y Bárnábálzá ku tey łpráwie do ktoreyiem ich wezwał. *WujNT Act* 13/2, s. 452.

odłączyć na co (4): Odłączcie mi Száwłá y Bárnábállá ná łpráwę/ ná ktorąm ye wzywał. *KromRozm III* I6 [przekład tego samego tekstu I5v, *Leop Act* 13/2], I5v; A Thák Dawid y wrzędnicy iego woyská/ odłączyli na połługę łyny Aláff/ [...] kthorzyby prorocłwá opiewáli przy Lutniach *Leop* 1.*Par* 25/1, *Act* 13/2.

Ze zdaniem celowym [*aby* (1), *żeby* (1)] (2): *Leop Gal* 1/15 cf »odłączyć i powołać«; *WujNT Gal* 1/15 cf »odłączyć i wezwać«.

W przeciwstawieniu: »odłączyć ... złączyć« (1): któryby w to vgodzić vmiął? áby tych których Pan od światá odłączył/ z światem w iedno nabożeńtvo/ ábo ráczey/ bezbożność/ złączyć/ y ípóić chciał? *NiemObr* 13.

Zwroty: »sobie odłączyć« [szyk zmienny] (3): á odłącz fie od márney tłufzczey fwiátá tego/ iáko łobye on był odłączył tego człowieká nędzne⁸⁰ *RejPos* 206v; Iáko poznać thy ktore Pan odłączyć raczył od fiebie [lege: sobie]. *RejPos* 335v marg; *CzechEp* 8.

»od świata odłączyć« (2): iż mnie/ y z moimi mnogimi/ iuż raczył Pan moy Mefyafz [...] od światá łobie odłączyć/ y od pomfty nieflufzney cíelefney odtárgnąć *CzechEp* 8; *NiemObr* 13.

Szeregi: »odłączyć a (i) poświęcić« (2): *BibRadz* I 2a marg; odłączyłz kázde pirworodne dobytcze twoie lámce y poświęciłz *BielKron* 36.

»odłączyć i powołać« (1): gdy fie podobáło onemu kthory mie odłączył z żywotá [tj. gdy byłem w żywocie] mátki moiey/ y powołał [qui me segregavit ex utero matris meae et vocavit] z łáłki fwey/ żeby obiáwił fyná fwego wemnie *Leop Gal* 1/15.

»odłączyć i wezwać« (1): gdy fię podobáło Bogu/ ktory mię był odłączył z żywotá mátki moiey/ y wezwał [qui me segregavit ex utero matris meae et vocavit] z łáłki fwoiey; áby mi obiáwił Syná fwego *WujNT Gal* 1/15.

4. *Pozbawić prawa, możliwości, dostępu do czegoś; separare PolAnt, Vulg [kogo od czego] (6) : Ktoż nas odłączy od miłości Kryšťufowey? BibRadz Rom 8/35; WujNT Rom 8 arg, 35, 39.*

Zwrot: »klątwą odłączyć« (1): że wżytkie te/ ktorzyby powinnych dzieśięcin ábo nie oddawáli/ ábo do oddawánia ich przefzkadzáli/ każe od kościelney iedności/ y Sákrámentow Pánńkich vczefnictwá/ klątwą odłączyć. *LatHar* 129.

Szereg: »odłączyć i oderwać« (1): z ktorey [opoki Kościoła]/ ich żadne vtrápienie/ żaden včífk/ [...] áni wyfokość/ áni głębołość/ od miłości BOżey/ y od kościoła iego odłączyć y oderwać nie moglá *ReszPrz* 25.

5. *Rozróżnić, wyłączyć, uznać za różne; seponere Mącz; segregare Modrz [w tym: kogo, co od kogo, od czego (4)] (5) : BielKron 99; Mącz 312a; Ten dobrá fwego od dobrá ludu fwego nigdy nieodłączy ModrzBaz 22v; A co fię tknie Ianá/ ktore⁸⁰ oni od trzech infzych [ewangelistów] odłączyć vsíłuią: tedy y ten/ trzem pierwłzym ni wczým nie był áni ieft [...] odporny CzechEp 303.*

Zwrot: »osobno odłączyć« (1): Włzákże fie nie ohydę ia z was tym nikomu/ Ze tego [Lubomirskiego] od was wżytkich oľobno odłączę *PaprPan* O.

6. *Obdzielić, zaopatrzyć [co (żywotne) czym] (1) : Bydło dobrze karmić/ y pilnowác go/ odłęczyc ochędożnie karmią: łomą rządnie łzáfowác/ kiedy iey máło. GostGosp 82.*

Synonimy: oddzielić; 1. oddalić, oderwać, odsadzić, odtárgnąć, rozwieść; 2. oderwać, odtárgnąć; 3. obrać, poświęcić, powołać, wezwać, wziąć; 5. rozeznać.

Formacje współrdzenne cf ŁĄCZYĆ.

Cf **ODŁĄCZENIE, ODŁĄCZONY**